

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BÖLÜMÜ

Psikolojik Danışma ve Rehberlik
RPD 201

Not II

Uz. Gizem ÖNERİ UZUN

Eğitimde Rehberlik

*Rehberlik, bireyin en verimli bir Şekilde gelişmesini ve doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihleri, yorumları, planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması, ve bu tercih ve kararları yürütmesi için bireye yapılan sistemli ve profesyonel bir yardımdır.

*Rehberlik, bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir.

*Rehberlik hizmetleri öğrencinin gelişmesini ve uyumunu sağlamaya yöneliktir.

*Bu yardım sistemli olarak ve profesyonel düzeyde sunulmalıdır.

*Rehberlik bir süreçtir ve süreklilik gösteren bir hizmettir.

Öğrenci Kişilik Hizmetleri

1.Psikolojik Danışma Hizmeti

*Psikolojik danışma 'bireyin karar verme ve problem çözme ihtiyaçlarını karşılayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olmak amacıyla bireyle yüz yüze kurulan psikolojik yardım ilişkisidir.

*Bu yardımı alan kişiye 'danışan', yardımı veren uzmana 'psikolojik danışman' denir.

*Psikolojik danışma amacı, sadece danışanın sorunlarını çözmek değil, danışana yardım ederek, onun tam kapasitesi ile fonksiyonda bulunmasını sağlamak ve bu sayede sorunlarla başa çıkma yeteneğini geliştirmektir.

*Psikolojik danışma hizmetleri tüm rehberlik hizmetlerinin temelini, özünü ve merkezini oluşturur.

2.Oryantasyon Hizmeti (Yeni Ortama Başlama)

*Bu hizmet bir okula başlayan öğrencilere, eğitim yılı başında, okulu, kurallarını, işleyişini tanıtmaq, okul ve o çevrede ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları hakkında bilgi vermek ve böylece yeni girdikleri ortama kısa sürede alişmalarına yardımcı olmak üzere yapılan çalışmalardır.

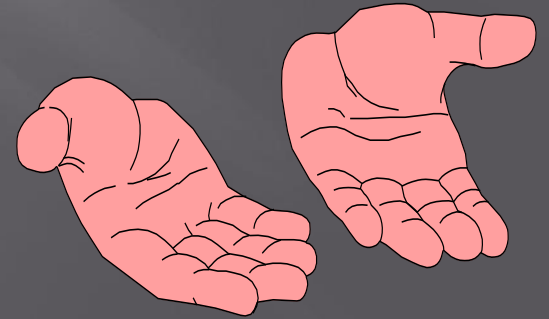
*Oryantasyon yeni bir işe, yeni bir okula, üniversiteye giren kişinin çevresine, işine, okuluna alışabilmesi için başladığı, iş ya da okul çevresinde bulunan yetkililer tarafından hazırlanan özel ve oldukça kısa süreli bir eğitim programıdır.

*Örneğin, okula yeni giren öğrencileri karşılama, okulu ve birimlerini gezdirip tanıtma, kütüphane, yemekhane olanaklar hakkında açıklamalar yapma, okullardaki etkinlikler...

3. Bireyi Tanıma Hizmeti

*Rehberlik hizmetleri içinde, öğrencinin gelişimine ve uyumuna yardımcı olabilmek için onu tanımak gereklidir.

*Bireyin yetenekleri, özellikleri, güçlü ve sınırlı yönleri, beklenti ve idealleri, ailevi koşulları, başarı durumu, ilgileri vb. yönleri hakkında çeşitli bilgiler onun gelişimini izlemek ve yardımcı olmak için kullanılır.

4. Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti

*Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için öncelikle kendini tanıması ve bulunduğu çevrede/içinde yaşadığı toplumda kendini nasıl geliştirebileceğini iyi değerlendirmesi gerekir.

*Bilgi toplama hizmetleri öğrencinin gerek duyabileceği her türlü bilgiyi onun yararlanmasına sunmak için yapılan çalışmalarıdır.

*Örneğin, eğitsel ve kültürel etkinlikler, okuldan sonraki iş olanakları hakkında bilgiler..

5.Yöneltilme ve Yerleştirme Hizmetleri

*Öğrencinin okul içi ya da dışı bir sosyal etkinliğe yönelmesi, psikolojik danışma hizmetinden yararlanması için teşvik edilmesi, seçmeli derslerden kendi gelişimine yardımcı olarak alanları seçmesi gibi bütün çalışmalar bu hizmetlerin içine girer.

*Bu hizmetlerin amacı bireyi içinde bulunduğu durumdan üst basamağa, gelişimi ve uyumu açısından daha iyi bir koruma yöneltilme ve yerleştirmek için çalışmaktır.

6. İzleme ve Değerlendirme Hizmeti

*Yöneltilme ve yerleştirme sürecinin sonucu ne olmuştur?

*Oryantasyon hizmetleri öğrencilere ne ölçüde yararlı olmuştur? gibi sorular değerlendirme hizmetinin sorularındandır.

*Örneğin, mezunları izleme 'okulu bitirenler ne yapıyor?' gibi...

7.Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmeti

*Bu hizmet, okuldaki rehberlik uzmanının, öğretmen ve yöneticilerin ortak bir rehberlik anlayışı kazanmaları, bu alanlardaki bilgi ve becerilerini artırmaları için onlara yardımcı olmasıdır.

*Okuldaki rehberlik uzmanı ile öğrencinin eğitimi ve yetiştirilmesi ile ilgili bir ya da daha fazla sayıda kişinin işbirliği içinde, öğrencinin gelişmesine yönelik olarak kurdukları yardım ilişkisidir.

Rehberliğin İlkeleri

*Rehberliğin temelinde, insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.

*Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim sistemi öngörür.

*Rehberlik hizmetleri öğrencinin her yönüyle gelişmesi ve kendini gerçekleştirmesine yardım etmelidir.

*Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi anlamaları ve problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.

*Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile ilgili herkesin ortak bir anlayış ve işbirliği içinde çalışması gereklidir.

*Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun alanlarda yoğunlaştırılmalı.

*Uygun bir okul rehberlik programı, çevre koşulları ve özellikleri ile öğrenci nitelikleri ve ihtiyaçlarının düzenli ve sistemli olarak değerlendirilmesi temeline dayandırılmasıdır.

*Okulda etkili bir öğretim programı, etkili bir rehberlik programını gerektirir. Öğretim ve rehberlik hizmetleri karşılıklı olarak birbirine bağımlıdır.

*Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara saygı esastır.

*Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.

*Rehberlik hizmetlerinde 'süreklilik', 'gönüllülük' ve psikolojik danışma ilişkilerinde ayrıca 'gizlilik' esastır.

*Rehberlik hizmetleri çok yönlü ilişkiler sistemi içinde yürütülmelidir.

Öğretim Basamaklarına Göre Rehberlik

Okul-Öncesi Eğitimde Rehberlik

- *Okul-öncesi eğitim 0-6 yaş arası dönemdeki çocukların eğitimini kapsar.
- *Gelişimin ilk yılları çok önemlidir.
- *Çocuktaki bedensel, zihinsel, sosyal ve dil gelişiminin oldukça hızlı olduğu ve çevreden en çok etkilendiği dönemdir.

*Bu dönemde çocuğun ilgilerini, yetenek ve becerilerini geliştirmek için çeşitli etkinlikler düzenlemek, çocuğa kendini sınama ve tanıma olanakları sunmak, çocuğun yaptıklarını izlemek, ona dönüt vermek ve doğru davranışları pekiştirmek gerekir.

*Çocuğun bu dönemde mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu anlaması önemlidir.

*Meslek sahibi olmak için eğitimin gereği, iş ve meslek hakkında çocuğun genel bir fikir edinmesi sağlanmalıdır.

*Mesleklere yönelik cinsiyete ilişkin önyargılar oluşturmaktan kesinlikle kaçınılmalıdır.

İlk-Öğretimde Rehberlik

*İlk-öğretim 6-14 yaş grubu için devlet tarafından sağlanan parasız ve zorunlu temel bir eğitimidir.

*İlk-öğretim sistemi, genel olarak öğretmen merkezli bir uygulamaya dayanmaktadır.

*Öğretmenler, öğrencilerinin duygularına önem verir, onları dinler, öğretim etkinliklerinde öğrencilerin fikirlerine yer verir.

*İlk-öğretim bir 'Vatandaşlık Eğitimi' olarak kabul edilir.

*İlk-öğretim öğrencilerine temel bilişsel beceriler kazandırılır, (okuma, yazma, hesaplama) toplumun etkili bir üyesi olması sağlanır.

*İlk-öğretim çocukları model alma ve etkilenme açısından en kritik dönemin içindedirler.

*Bu nedenle etkili iletişim ile olumlu yönde gelişme olabilir.

*İlk-öğretimde öğrenciler, aynı sınıf arkadaşlarıyla yıllarca birlikte eğitim görürler.

*Sosyal ilişkilerin gelişimi, yakınlaşma, yardımlaşma, işbirliği gibi toplumsal özelliklerin geliştirilmesi açısından sınıfta olumlu bir ortam yaratılması çok önemlidir.

Orta-Öğretimde Rehberlik

*Orta-öğretim 15-18 yaş grubunu kapsayan, öğrencilere bir meslek kazandırmayı ve onları yüksek-öğretim kurumlarına hazırlamayı amaçlayan eğitim devresidir.

*Gençlik dönemi oldukça değişken, kontrolü zor ve güç bir dönemdir. Gençlik dönemi kendi içinde erinlik-ergenlik-gençlik gibi aşamaları kapsamak üzere 12 yaşından 24 yaşına kadar geçen uzun bir dönemi kapsar.

*Ergenlerde bir grup içinde 'birlikte' olma duygusu, diğer dönemlere kıyasla daha fazladır. Birliktelik ruhu, okul spor takımı, şampiyonluk yarışı gibi fırsatlarda en mükemmel şekilde kendini gösterir.

*Kendini tanıması, çevrede kendisine açık olan fırsatları öğrenmesi, gizilgüçlerini geliştirmesi, çevresine uyum sağlaması orta-öğretimde sağlanan amaçlardır.

Yüksek-Öğretimde Rehberlik

*Bu düzeydeki amaç, öğrencilerin karşılaştıkları duygusal, sosyal eğitim, meslek ve iş seçimine ilişkin sorunların çözümünde onlara yardımcı olmaktır.

*Üniversite öğrencileri, ekonomik, kayıt, yurt, şehir yaşamına uyum, arkadaş ilişkileri kurmakla ilgili sorunlar, seçtiği mesleğe hazırlanma, üniversite ile ilgili sorunlar gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunların çözümünde gencin desteğe ihtiyacı vardır.

Okulda PDR hizmetleri, öğrencinin kendini daha iyi tanıması, özelliklerinin farkında olması, kendisine açık olan fırsatları ve seçenekleri tanıması, kendisi için gerçekçi kararlar alabilmesi, potansiyellerini geliştirebilmesi, karşılaştığı engel ve sorunlara karşı uygun baş etme becerileri gösterebilmesi ve çevresine dengeli bir uyum yapabilmesi için yürütülen psikolojik yardım hizmetleridir.